

CULTURA BARCELONA -
1 maig 2021 2.00 h

Weil viatja a l'eternitat

- Fragmenta presenta 'La gravetat i la gràcia', antologia de textos de Simone Weil, filòsofa que va lluitar a la columna Durruti i heroïna de la resistència francesa

La influent filòsofa i mística francesa Simone Weil va voler participar a la Revolució espanyola i es va allistar a Barcelona a les forces de

lluitar al front d'Aragó, d'on seria evacuada ferida poques set
ARXIU.

DAVID CASTILLO -

BARCELONA

Per als que no creuen en la complexitat o s'escuden darrere del binarisme, la simplificació que comporta el maniqueisme, la figura de Simone Weil els resultarà incompreensible.

Filòsofa, mística i, alhora, obrerista convençuda, no va dubtar de donar suport a la causa de la República en la Guerra Civil. Tot i considerar-se una pacifista, a Barcelona es va allistar a la famosa columna Durruti: es conserven les fotografies amb la granota confederal, els escuts de la CNT i el màuser. Ja al front d'Aragó, va ser evacuada per cremades.

La curta vida de Weil, nascuda a París el 1909 i morta a Anglaterra el 1943, és de pel·lícula d'aventures. També ho és la recepció posterior que ha tingut la seva obra, que ha crescut en el temps fins a convertir-se en un referent al davant d'alguns pensadors que havien estat referència. Fragmenta ens presenta, per primer cop en català, el pensament de Weil, *La gravetat i la gràcia*, a cura de Gustave Thibon, amb bona traducció i interessant pròleg de Pau Matheu, jove llicenciat en filosofia que prepara la tesi sobre el pensament de la influent pensadora francesa.

Matheu recorda: “La publicació de l'obra el 1947 va provocar una intensa commoció en la intel·lectualitat europea. Simone Weil era ja força coneguda durant els anys trenta per les col·laboracions en revistes, però els seus articles versaven gairebé en exclusiva sobre qüestions polítiques i socials: la guerra, el colonialisme, la lluita de classes, l'estratègia sindical. Els articles

“Cap poesia que parla del poble no és autèntica si no expressa la fatiga, i la fam i la set sorgides”

que publicà entre 1932 i 1933, en què analitzava lúcidament la situació alemanya, criticava l'actuació de les diverses forces obreres i advertia dels perills d'una possible victòria feixista, foren coneguts i discutits en entorns militants. El 25 d'agost de 1933 –Weil tenia vint-i-quatre anys– la revista *La Révolution Prolétarienne*, fundada per membres expulsats del Partit Comunista el 1924 i que agrupava revolucionaris antiestalinistes de diverses tendències, publicà l'article *Perspectives. Anem cap a una revolució proletària?*, on Weil reflexionava críticament, basant-se en el mètode materialista de Marx, sobre la possibilitat mateixa de la revolució. L'article causà un autèntic terrabastall: va provocar elogis apassionats i crítiques furioses.” Seria el començament de l'evolució d'una escriptora que no es conformava amb els dogmes i que estava disposada a superar les cotilles del pensament únic, cosa que segurament ha estat el seu passaport a l'eternitat i la demostració fe-faent que el dubte és una de les maneres d'adaptar-se a la realitat. La que després seria considerada “la verge roja”, no parla al començament d'aquest primer llibre dels aspectes religiosos que la farien cèlebre. El material que conté *La gravetat i la gràcia* prové d'onze quaderns extrets al llarg dels quals el pensament de Weil evoluciona i canvia. El primer quadern, per exemple, recull notes escrites entre els anys 1933 i 1938, en les quals la temàtica religiosa és absent.

“Una lectura atenta dels quaderns escrits a Marsella revela que contenen nombroses contradiccions. El pensament de Weil s'hi desplega, la filòsofa hi explora diferents direccions, planteja hipòtesis, vacil·la, recula, avança tentinejant”, observa Matheu. Pocs dies abans de morir, al sanatori d'Ashford, a causa d'una tuberculosi l'agost del 1943, Weil va confessar a una metgessa: “Soc filòsofa i m'interesso per la human-

itat.” Va servir per col·locar-li una etiqueta, però el seu pensament es presenta obert, com quan ens diu al capítol *Mística del treball*: “El secret de la condició humana és que no hi ha equilibri entre l’home i les forces de la natura que l’envolten i el superen infinitament en la inacció; només hi ha equilibri en l’acció a través de la qual l’home recrea la seva pròpia vida en el treball.” El finalitza amb un revelador: “Cap poesia que parla del poble no és autèntica si no expressa la fatiga, i la fam i la set sorgides de la fatiga.”

Una altra de les lectures possibles seria la literària perquè Weil s’expressava en un territori tan immers en la poesia de la vida que en resulta indissociable. En el prefaci, el seu amic Gustave Thibon recorda com la va conèixer després que li van enviar una carta: “Conec aquí una jove israelita, professora de filosofia i militant d’extrema esquerra, que, exclosa de la universitat per les lleis racials, desitjaria treballar durant un temps al camp com a jornalera. Caldria, em sembla, que una experiència així fos controlada, i em faria feliç que poguéssiu acollir aquesta dona a casa vostra.” Després d’exposar que els primers contactes van ser cordials, però difícils, Thibon explica: “En la intimitat era una companya encantadora i vivaç: manejava la broma sense mal gust i la ironia sense malícia. La seva extraordinària erudició, tan ben assimilada que difícilment se la distingia de l’expressió de la seva vida interior, donava a la seva conversa una atracció inoblidable.”

Jueva, adherida a l’anarcosindicalisme, es va fer cristiana abans de morir. Albert Camus la consideraria “l’únic gran esperit del nostre temps”.